

Sygn. akt II Ca 405/15

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 14 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy
w składzie:

Przewodniczący: SSO Bożena Sztomber (spr.)

Sędziowie: SSO Barbara Puchalska

SSO Urszula Wynimko

Protokolant: st. sekr. sąd. Zofia Szczęsnowicz

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2015 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa Stanisława Parmańczuka

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w Sokółce

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Sokółce

z dnia 23 lutego 2015 r. sygn. akt I C 441/14

oddala apelację.

Orzeczenie
jest prawomocne

Z upoważnienia Kierownika Sekretariatu
Na oryginalne właściwe podpisy
Za zgodność świadczę
STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY

Barbara Birula
Barbara Birula

początek tekstu

[Przewodniczący 00:00:00.000]

...obraz i dźwięk. Uzasadnienie. Powód Stanisław Parmańczuk wniósł pozew przeciwko Spółdzielczynie Mieszkaniowej w Sokółce o zwrot nienależnej dopłaty do centralnego ogrzewania za 2011 rok w kwocie 580 złotych 44 grosze oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa w Sokółce wniosła o odrzucenie pozwu, wezwanie do udziału w sprawie T. P. oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej Spółdzielni kosztów postępowania, według norm przepisanych. Wyrokiem z dnia 23 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy w Sokółce oddalił wniosek o odrzucenie pozwu, zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej w Sokółce na rzecz powoda Stanisława Parmańczuka kwotę 580 złotych 44 grosze oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 30 złotych tytułem kosztów sądowych. Sąd I instancji ustalił, że powód Stanisław Parmańczuk, wraz z żoną T. P., mieszka w lokalu numer [] znajdującym się w budynku wielomieszkaniowym przy ulicy Grodzieńskiej 26 w Sokółce. Są oni członkami Spółdzielni Mieszkaniowej w Sokółce i ponoszą koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem należącego do nich lokalu, utrzymaniem nieruchomości wspólnych oraz eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie Spółdzielni. Zasady rozliczania kosztów gospodarki cieplnej, ustalanie opłat za centralne ogrzewanie oraz grzanie wody użytkowej dla mieszkań i lokali użytkowych w Spółdzielni Mieszkaniowej w Sokółce, obowiązujące w 2011 roku, zostały określone, w uchwalonym przez Radę Nadzorczą Spółdzielni uchwale numer 34/2010 z dnia 17 września 2010 roku, w regulaminie zasad rozliczania kosztów gospodarki cieplnej i opłat za centralne ogrzewanie oraz za podgrzanie wody użytkowej dla mieszkań i lokali użytkowych. Stanisław i T. Parmańczuk tytułem tej zaliczki na koszty ogrzewania należącego do nich lokalu w 2011 roku uiszcili na rzecz Spółdzielni kwotę 2045 złotych 76 groszy. Spółdzielnia stwierdziła po stronie powoda i jego żony niedopłatę w kwocie 1339 złotych 79 groszy. Tytułem dopłaty do kosztów ogrzewania Stanisław i T. Parmańczuk uiszcili łącznie kwotę 580 złotych i 44 grosze, na którą składały się wpłacona w dniu 20 lutego 2012 roku kwota 377 złotych i 26 groszy oraz wpłacona w dniu 28 maja 2012 roku kwota 203 złote i 18 groszy. Sąd I instancji wskazał, że prawomocnym wyrokiem z dnia 6 maja 2014 roku w sprawie sygnatura akt I C 143/12 Sąd Rejonowy w Sokółce ustalił, że nie istnieje zobowiązanie Stanisława Parmańczuka i T. Parmańczuk do zapłaty na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej w Sokółce kwoty 759 złotych 35 groszy tytułem rozliczenia kosztów centralnego ogrzewania za rok 2011. W pozostałym zakresie oddalił powództwo z uwagi na brak interesu prawnego powodów ustalenia. Sąd Rejonowy, w niniejszej sprawie, uznał za nieuzasadniony wniosek pozwanej o odrzucenie pozwu z powodu istnienia prawomocnego orzeczenia, podnosząc, że uprzednio przedmiotem postępowania było ustalanie zakresu zobowiązania Stanisława i T. Parmańczuk z tytułu kosztów ogrzewania w 2011 roku, nie zaś możliwość domagania się zwrotu od pozwanej kwoty już wpłaconej. Odnosząc się do wniosku strony pozwanej, w przedmiocie ustaleń

[ns 00:04:07.355]

w sprawie żony powoda T. P., Sąd Rejonowy wskazał, iż wbrew twierdzeniom pozwanej, po stronie powodowej nie zachodzi przypadek współuczestnictwa koniecznego.

Rozstrzygnięcie, co do istoty niniejszego postępowania, Sąd Rejonowy wskazał, iż analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego uzasadniała wniosek o wadliwość dokonanego przez Spółdzielnię rozliczenia kosztów centralnego ogrzewania za 2011 rok. Sąd Rejonowy wskazał, iż wobec oczywistej nieprawidłowości rozliczenia kosztów c.o., która wynikała z materiału zgromadzonego w aktach sprawy I C 143/12 o dołączenie akt i dopuszczenie dowodu z tego materiału wnosili w tej sprawie obie strony. Wobec zatem oczywistej nieprawidłowości rozliczenia kosztów c.o. Spółdzielnia Mieszkaniowa nie podjęła żadnych działań zmierzających do wykazania, w sprawie niniejszej, w jakiej rzeczywiście wysokości koszty centralnego ogrzewania w 2011 roku powinny obciążać powoda i jego żonę. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał, iż zobowiązanie do dopłaty kosztów ogrzewania, co najmniej co do kwoty dochodzonej niniejszym postępowaniem, nie istniało. Apelację od tego wyroku wniosła pozwana. Zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając mu: naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię, a w szczególności artykułu 199 paragraf 1 punkt 2 kodeksu postępowania cywilnego poprzez przyjęcie, że nie wystąpiła negatywna przesłanka procesowa, wskazana w tym artykule; naruszenie artykułu 195 paragraf 1 kodeksu postępowania cywilnego poprzez przyjęcie, iż wezwanie T. Parmańczuk na rozprawę nie było konieczne, bo każdy z małżonków może samodzielnie dochodzić przysługującego im wspólnie świadczenia pieniężnego; naruszenia artykułu 410 paragraf 2 kodeksu cywilnego, poprzez przyjęcie, iż świadczenie w dochodzonej kwocie przez powoda było świadczeniem nienależnym; naruszenie artykułu 411 kodeksu cywilnego, poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, iż nie zachodziła żadna z przesłanek wyłączających możliwość żądania zwrotu świadczenia. Ponadto apelująca zarzuciła sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i wskazując na te postawy apelacji wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz Spółdzielni kosztów procesu, według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego. Sąd Okręgowy zważył, co następuje. Zarzuty podniesione w apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie. Sąd Okręgowy podzieli zarówno poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak również ocenę prawną roszczenia powoda. Wbrew stanowisku pozwanej, Sąd Rejonowy nie poczynił ustaleń sprzecznych z zebrany materiał dowodowy, w tym, w szczególności, ze sporządzoną w sprawie sygnatura akt I C 143/12 Sądu Rejonowego w Sokółce opinią biegłego z zakresu energetyki Wojciecha Szczerbatko. W sprawie niniejszej zarówno powód jak i pozwany wnosili o dopuszczenie dowodu z dokumentów z akt I C 143/12 i Sąd Rejonowy dopuścił taki dowód na okoliczność ustalenia wysokości i zasadności dochodzonego w pozwie roszczenia. Uwzględniając powództwo Stanisława Parmańczuka Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia powołanych w apelacji przepisów. I tak, bezzasadny jest zarzut apelującej naruszenia artykułu 199 paragraf 1 punkt 2 kodeksu postępowania cywilnego poprzez przyjęcie, że nie wystąpiła negatywna przesłanka procesowa w postaci "powagi rzeczy osądzonej". Zgodnie z artykułem 199 paragraf 1 punkt 2 kodeksu postępowania cywilnego, Sąd odrzuca pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy takimi samymi stronami sprawa jest w toku albo została prawomocnie osądzona. Zakres przedmiotowy i podmiotowy powagi rzeczy osądzonej reguluje artykuł 366 kodeksu postępowania cywilnego, stanowiąc, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko wniosek tylko między tymi samymi stronami. Utrwalone jest orzecznictwo Sądu Najwyższego, że prawomocny wyrok nie stanowi przeszkody do wytoczenia

powództwa między tymi samymi stronami wtedy, gdy nie występuje tożsamość przedmiotu, a jeżeli przedmiot powództw jest wprawdzie jednakowy, jeżeli są różne podstawy powództw, przy czym chodzi tu zarówno o podstawę faktyczną, jak i podstawę prawną żądania. Zgodnie z przyjętą w piśmiennictwie, utrwaloną w orzecznictwie wykładnią, iż całość roszczenia zachodzi wówczas jeżeli jednakowy jest nie tylko przedmiot, ale i podstawa roszczenia. W tym wypadku, taka sytuacja nie zachodzi, bowiem powód opierał roszczenie na innej podstawie prawnej. Pomiędzy

[ns 00:09:32.610]

stronami istotnie toczyło się postępowanie przed Sądem Rejonowym w Sokółce, dotyczące ustalenia nieistnienia zobowiązania Stanisława i T. Parmańczuk do zapłaty na rzecz Spółdzielni kwoty 1339 złotych 79 groszy, w tym też dochodzonej w niniejszym postępowaniu kwoty 580 złotych i 44 grosze, z tytułu rozliczenia kosztów centralnego ogrzewania, zakończone zostało prawomocnym wyrokiem z dnia 6 maja 2014 roku. Natomiast Sąd Rejonowy słusznie podniósł, że przedmiotem postępowania uprzednio było ustalenie na podstawie artykułu 189 z zakresu zobowiązania powoda i jego żony z tytułu kosztów ogrzewania w 2011 roku. Natomiast przedmiotem tego postępowania nie była możliwość domagania się zwrotu od pozwanej wpłaconych kwot z tytułu dopłaty do ogrzewania, co czyni powód obecnie. Również nie można zgodzić się z zarzutem naruszenia artykułu 195 paragraf 1 kodeksu postępowania cywilnego. Sąd Rejonowy trafnie uznał, że po stronie powodowej nie zachodzi przypadek współuczestnictwa koniecznego. Współuczestnictwo konieczne w rozumieniu artykułu 195 paragraf 1 kodeksu postępowania cywilnego ma miejsce wtedy, gdy legitymacja czynna przysługuje nie każdemu z powodów oddzielnie, ale wszystkim łącznie, z takim skutkiem, że każdemu działającemu oddzielnie można zarzucić brak pełnej legitymacji procesowej. Kodeks postępowania cywilnego nie określa kiedy łączny udział w sprawie jest konieczny, gdyż współuczestnictwo konieczne powstaje na tle konkretnej sytuacji prawnej, która wynika bądź z wyraźnego przepisu ustawy lub z istoty spornego stosunku prawnego. Sąd I instancji prawidłowo wskazał na treść artykułu 36 paragraf 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, z którego wynika, że każdy z małżonków może samodzielnie zarządzać majątkiem wspólnym, chyba że przepisy stanowią inaczej. Wykonywanie zarządu obejmuje czynności, które dotyczą przedmiotów majątkowych należących do majątku wspólnego, w tym obejmuje czynności zmierzające do zachowania tego majątku. Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że dochodzenie roszczeń pieniężnych przysługujących wspólnie małżonkom, którzy pozostają w ustawowej wspólności majątkowej, w tym roszczeń z tytułu świadczenia nienależnego, należy do takich czynności zachowawczych. Dodatkowo też zauważyć należy, iż o oddalenie na rozprawie w dniu 23 lutego 2015 roku wniosku pozwanej o wezwanie do udziału w sprawie po stronie powodowej T. Parmańczuk, pozwana nie zgłaszała zastrzeżeń w trybie artykułu 162 kodeksu postępowania cywilnego, w odniesieniu do tej decyzji procesowej. Sąd Okręgowy uznaje, że Sąd I instancji nie dopuścił się bowiem też naruszenia prawa materialnego w postaci artykułu 410 paragraf 2 i artykułu 411 kodeksu cywilnego. Podkreślenia wymaga, że jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 września 2014 roku III CZP 58/14, mieszkańcy mogą dochodzić przed Sądem zwrotu zawyżonych opłat za energię i nadpłaconych opłat eksploatacyjnych na podstawie przepisów kodeksu cywilnego o świadczeniu nienależnym także po wniesieniu tych opłat. W ocenie Sądu Okręgowego, niezasadne jest negowanie przez apelującą wskazania przez Sąd Rejonowy, że członkowie Spółdzielni mogą kwestionować zasadność zmian wysokości opłat bezpośrednio na drodze sądowej, a ciężar udowodnienia zasadności zmiany wysokości opłat spoczywa na

Spółdzielni, podczas gdy, jak podnosiła apelująca, taka sytuacja nie zachodziła w sprawie niniejszej, bo tu chodziło o prawidłowość rozliczenia kosztów centralnego ogrzewania i ciepłej wody. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na to w kontekście ciężaru dowodu, który spoczywał w sprawie niniejszej na Spółdzielni. Jednolite jest bowiem orzecznictwo Sądu Najwyższego, że jeżeli członek Spółdzielni Mieszkaniowej kwestionuje obciążenie go opłatami, związanymi z ogrzewaniem lokalu, to nie ma on obowiązku udowodnienia jaka powinna być prawidłowa wysokość tych opłat, lecz obowiązek wykazania tej okoliczności spoczywa na Spółdzielni Mieszkaniowej. A zatem w sprawie, której członek kwestionuje wysokość dochodzonych opłat eksploatacyjnych, ciężar dowodu, że zostały one ustalone, zgodnie z obowiązującymi normami, spoczywa na Spółdzielni Mieszkaniowej. Bierność pozwanej w niniejszej sprawie, przy uwzględnieniu dokumentów, na których oparł się Sąd Rejonowy, zgromadzone w sprawie I C 143/12, uzasadnia przyjęcie, że zaskarżony wyrok jest trafny. Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że spełnienie świadczenia z tytułu opłaty za centralne ogrzewanie lokalu, z tytułu eksploatacji nieruchomości wspólnych i mienia należącego do Spółdzielni w wysokości nieodpowiadającej rzeczywistej wysokości tych kosztów, jakie powinny obciążać powoda też jest w dyspozycji artykułu 410 paragraf 2 kodeksu cywilnego. Analiza materiału dowodowego uzasadniała wniosek o wadliwości dokonanego przez pozwaną Spółdzielnię rozliczenia kosztów centralnego ogrzewania za 2011 rok. Zgodnie z artykułem 45a ustęp 4 ustawy Prawo energetyczne - wysokość opłat za energię cieplną powinna być ustalana w taki sposób, aby zapewniała wyłącznie pokrycie ponoszonych przez odbiorcę kosztów zakupu ciepła. Sąd Rejonowy trafnie zwrócił uwagę na to, iż jak wynika z załączonego do akt sprawy I C 143/12 zestawienia kosztów ogrzewania, odrębnie naliczone koszty podgrzania zimnej wody i koszt centralnego ogrzewania zostały połączone ze sobą, pomniejszone następnie o uzyskany przychód z lokali użytkowych, koszt mieszkania obciążonego z ryczałtu, wreszcie o koszty podgrzania wody rozliczone z mieszkańcami, według stawek kwotowych, i to prowadziło do tego, iż dokonane rozliczenie skutkowało podwyższeniem kwoty należnej z tytułu centralnego ogrzewania ponad 14000 złotych. Pozwana Spółdzielnia nie podważyła tych ustaleń w niniejszej sprawie. Dodatkowo, zgodzić należy się z Sądem I instancji, że do wadliwości dokonanego rozliczenia kosztów centralnego ogrzewania za 2011 rok świadczy brak wykonanych przez Spółdzielnię korekt po uwzględnieniu reklamacji zgłoszonej przez K. _____ i B. _____. Indywidualne rozliczenie c.o. pozostałych mieszkańców nie zostały skorygowane, a w sytuacji gdy zmianie uległa ilość zużytych jednostek obliczeniowych w jednym z lokali, to niewątpliwie powinno to wpłynąć na rozliczenie zużycia ciepła przez innych członków Spółdzielni oraz właścicieli lokali, którzy nie są członkami Spółdzielni. Również należy podzielić stanowisko Sądu Rejonowego, że nie bez znaczenia pozostawała wskazywana przez biegłego z zakresu energetyki W. _____ i S. _____ okoliczność zawyżenia przez pozwaną Spółdzielnię w stosunku do rzeczywistego zapotrzebowania, tak zwanej mocy zamówionej

[ns 00:17:03.756]

ponosiła koszt ogrzewania o 25... do 30 procent. Sąd Okręgowy uznaje za niezasadny w tej sprawie również zarzut naruszenia artykułu 411 kodeksu cywilnego. Pozwana nie powoływała się w postępowaniu przed Sądem Rejonowym na żadną z przesłanek wyłączających [? 00:17:23.083]

możliwość żądania zwrotu świadczenia, wskazanych w tym przepisie. Zgodnie z artykułem 411 punkt 2 kodeksu cywilnego - nie można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego. Pozwana natomiast nie uzasadniła stanowiska w tej wierze [? 00:17:40.859]

, co umożliwiłoby zastosowanie tej normy ustaleń faktycznych sprawy niniejszej. Stąd też Sąd Okręgowy uznał apelację za bezzasadną, uległa ona oddaleniu na mocy artykułu 385 kodeksu postępowania cywilnego ...
[Koniec części 00:18:00.353]